

KRONIKK: 6500 tegn inkl. mellomrom.
HOVEDINNLEGG: 4000 tegn inkl. mellomrom.
REPLIKK: 2000 tegn inkl. mellomrom.
KORTINNLEGG: 700 tegn inkl. mellomrom.
 Legg ved portrettfoto.

Kronikk

FREDSPRISEN III: Fredsprisvinner Barack Obama har i høst brakt Venezuela og Colombia på randen av krig.

Uro i USAs bakgård

Øystein Schjetne
 Styreleder i Stiftelsen Golden Colombia

KRIGENS TROMMER lyder nå over brødrefolkene i Venezuela og Colombia, Sør-Amerikas to eneste karibiske stater som en gang var forent i frigjøringshelten Simón Bolívars Gran Colombia. Den 30. oktober signerte Colombia på en rullerende tiårsavtale som gir USA rett til å stasjonere militært utstyr og personell på syv kolombianske militærbaser samt fri tilgang til landets internasjonale sivile flyplasser. Bortsett fra den nylig nedlagte Manta-basen i Ecuador og Howard-basen i Panama blir dette supermaktens første slike baser i Sør-Amerika. De to lands utenriksministere oppga bekjempelse av narkotikavirksomhet og terrorisme (dvs. kolombiansk gerilja) som bakgrunn for avtalen.

Ikke alle lot seg overbevise om det. I et internt dokument fra US Air Force fra tidligere i år som har nådd offentligheten, vises det til at basene kan tjene som utgangspunkt for «fullspektrede militære operasjoner» over hele Sør-Amerika. Dette bekymrer naturlig nok de statene som i den samme rapporten betegnes som «anti-US governments», med Venezuela og Hugo Chávez i spissen. Da de første nyhetene om det nye samarbeidet ble kjent i sommer, meddelte Chávez at Venezuela ville fryse alle diplomatiske og økonomiske relasjoner med Colombia og benyttet anledningen til å avlevere noen uhøflige karakteristikk av president Álvaro Uribe: «en mitraljøre av løgner», «en vifte som sprer ekskrementer». Venezuelas handel med Colombia var i oktober falt med 71% i forhold til samme måned i fjor, og Venezuela fortok i høst en symbolladet sprekning av to gangbruer mellom de to landene. Uribe har kalt tiltaket en folkerettsstridig embargo og en «ny Berlinmur i Sør-Amerika».

Og da avtalen endelig ble undertegnet i høst, ba Chávez Venezuela forberede seg på krig.

FIDEL CASTRO omtalte på sin blogg etableringen av basene som «USAs annektering av Colombia», og fra Bolivia anklaget president Evo Morales USA for å stimulere narkotikatraffikken slik at de kan ha bekjempelsen av denne som et vikarierende argument for å etablere seg militært i Sør-Amerika. Men det er ikke bare den Chávez-tro aksen som Colombia har fått problemer med. Med USAs lange tradisjon med ulike former for intervensjoner i Latin-Amerika for å forpurre venstreorienterte regjeringssjakter i mente, og med landets uklare holdning til statskuppet i Honduras i friskt minne, har baseavtalen også fremkalt sterke reaksjoner fra kontinentets mer sentrumsnære venstreregjeringer. Brasils president Lula fikk full støtte fra Chiles Michelle Bachelet da han fremmet sin misnøye med avtalen og kritiserte Obama for å bryte sitt løfte fra Amerika-toppmøtet i april om å skape en ny relasjon og dialog med Latin-Amerika.

Også internt i Colombia har avtalen møtt motstand. Tidligere president Ernesto Samper sammenligner de utenrikspolitiske konsekvensene av avtalen for Colombia med løsrivelsen av Panama i 1903. Presidentkandidat for Det liberale partiet, tidligere forsvarsminister Rafael Pardo, rettet nådeløst kritikk mot ideen da planene først ble kjent - nettopp fordi et godt forhold til nabolandene vil være avgjørende for å få hjelp til å stagge Chávez' aggresjon.

FOR TRUSSELEN fra Chávez tas alvorlig i Colombia. Allerede for to år siden uttrykte han sin respekt for FARC-geriljaens «bolivarianske prosjekt», og Colombia har siden ment å kunne koble ham til både økonomisk og militær støtte til geriljaen. Den venezuelanske presidenten sliter dessuten foran

KRIGSHISSING: Venezuela forbereder seg på krig, etter at Barack Obama nylig signerte en avtale med Colombia om utplassering av amerikanske styrker på sju kolombianske militærbaser. I Colombia mener mange at baseavtalen ikke er omfattende nok, og denne kampanjeplakaten i Bogota krever at Obama skal «åpne øynene». Foto: Scanpix

Den frykt-skapende prosessen er i gang.

parlamentsvalget til neste år, og mange tror han søker en ekstern konflikt som et røykteppe over andre problemer: Økende kriminalitet, arbeidsledighet, inflasjon, vareknapphet og manglende stabilitet i elektrisitet- og vannforsyning er noen av problemområdene som gjør at han for første gang på 11 år vaker nede på 40-tallet i popularitetsmålingene. Venezuela har de siste årene handlet jagerfly og andre våpen av Russland for fire milliarder dollar, og Colombia har, med sine utgifter til landets interne sikkerhetsproblemer, verken anledning eller ønske om å følge opp et slikt våpenkapp. En avtale med USA om stasjonering av mannskap og utstyr ble rimeligst mottrekk.

I Venezuela ser man det annerledes. Álvaro Uribe har, som Chávez, fortløpende endret konstitusjonen for å kunne stille til stadig nye valg. Til våren er det presidentvalg igjen i Colombia og krigstilstander med nabolandet ville både kunne gi hardlineren Uribe utvidete fullmakter og styrke ropet på den sterke mann. Dette kan Uribe trenge, særlig siden det stadig oftere blir stilt spørsmål ved om hans opprinnelig vellykkete «seguridad democrática»-politikk nå har mistet sin kraft: FARC og ELN synes å være på offensiven, det paramilitære AUC som ble avvæpnet for noen år siden har gjenoppstått i form av frittstående narkobander, kartellenes leiemordere opptrer stadig oftere i byene, og noen gisselutveksling enn si fredsavtale med geriljaen er overhodet ikke i sikte.

SÅ BEGGE KAN i det minste ha sine motiver for å opprettholde et høyt spenningsnivå mellom landene, og den fryktskapende prosessen er i gang: I Venezuela går det rykter om at landet infiltreres av kolombianske paramilitære som skal settes inn i et kupp mot Chávez, og massakren på 10 kolombian-

ske unge menn i Táchira inne i Venezuela nå i høst ses i sammenheng med dette. På kolombiansk side går det derimot rykter om at 1200 unge kubanere står klare til å reise over grensen til Colombia for å drive spionasje og terrorvirksomhet for kolombianske Chávez-inspirerte partier og organisasjoner. Colombias tidligere president Alfonso López Michelsen uttalte en gang at en krig mellom Colombia og Venezuela ville være over på få dager, men at konsekvensene ville man måtte leve med i generasjoner. Det samme kan gjelde konsekvensene av forventning om krig, kunne man legge til.

DEN REGIMEKRITISKE kolombianske forfatteren Antonio Caballero konstaterer lakonisk i et innlegg om baseavtalen at fred ikke er et egnet klima for diktatorer, og at det var grunnen til at de tre supermaktene i Orwells 1984 brukte nyordet «evig krig» om deres konfliktbaserte paradigme for verdensherredømme. Men hva Obamas intensjon skulle ha vært, er uklart. The Economist mener at det hele rett og slett var en glipp, at avtalen ikke gir USA noen nye fordeler, at den kom til på Colombias initiativ og at Obama og hans administrasjon har hatt fokus på andre områder og ikke forutså reaksjonene den ville utløse på kontinentet. I motsatt fall, hvis dette er bevisst og representerer Obamas videreføring av Plan Colombia - som ble iverksatt av Bill Clinton i 2000, og som alle nå forventer skal dreies i retning av sosiale tiltak og institusjonsbygging - er det et illevarslende signal om at amerikansk realpolitikk lurere like under retorikkens overflate.

I alle tilfeller ville det å ha fremprovosert den første reelle mellomstatlige krig i Sør-Amerika på vel 70 år være en tung bølge å bære i Obamas internasjonale virke.